

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földssint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyitótör sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Főiri anarchisták.

Arad, január 29.

Mindig híres volt a magyar virtus, mi magunk legalább nagyra voltunk vele, és történelmünk nem egy fényes lapja tanúságot is teszen erről. A portyázó kuruczok vakmerősége, a huszárok bravurja, s a honvédek elszánt önfeláldozása a hazáért és szabadságért... Mindezen kimagasló megnyilatkozásai a személyes bátorságnak kétségbevonhatlan bizonyítéka annak, hogy az egyéni kiválóság ezen vonása elválaszthatatlan attribútuma a magyar typusnak.

A vitézség erényét bámultuk régi főuraink és főpapjainknál is; a Hunyady, Batory, Rákóczyak mellett a főpapság sem maradt hátra, s Tomory példájáknál sem egy áldozta föl életét a hazáért a csatatéren.

Ehősökhöz méltók az utódok. Eszterházy Miklós Mórícz palotájában egybegyültek a klerikális főurak és az „ecclesia militans” harczias papjai, hogy megalakítsanak egy forradalmi pártot isten nevében ugyan, de a törvényhozás és a törvények tekintélye, a birtok és tőke ellen, hogy megvédjék a kormány és a gazdagok társadalmát ellen a szegény, elnyomott, kiszorított, istenétől megfosztott és vallásából kiforgatott népet. Csodálatra méltó, megfoghatatlan bátorságot tanusítanak valóban azok a főurak és papok, hogy az értelmetlen tömeget azon tekintélyek és intézmények ellen merik lázítani, melyeknek nem csak oltalmát, de kiváltáságot is dédelgetését is első

sorban ők élvezik, melyeknek privilegiumaira fektetett lételüket köszönik.

Akik azonban ez urak legújabb pártalakításának nyitját közelebbről ismerik, azt állítják, hogy e szörnyűség vállalkozásban nem annyira a bátorság, mint inkább a butaság és a rosszhiszemőség nyilatkoznak meg. Egyrészt nem képesek ők a nép között ily módon elterjesztett veszedelmes jelszavak horderejének általános rombolásra vezető hatását észszel felérni, nem hiszik, hogy az üszök, melyet szomszédjaik szalmatetőre dobnak, az ő palotáikat is felgyújthatja, hogy a tömeg, melyet a kereskedőre és gyárosra uszítanak, majd a gazdag grófi anarchisták ajtait is be fogja zuzni; másrészt nem is akarják ők e mozgalmat odáig fejleszteni, hogy döntő tényezővé váljék közéletünkben, hanem csak üdvös rémületet szándékoznak ők a döntő körökben előidézni, hogy azok a reformok utjáról letérjenek, meghátráljanak, s a vezetést esetleg az ő kezükbe tegyék le, kik ennek fejében Neptünként ismét lecsillapítanak a háborgó hullámokat.

Hogy a népszenvédély, ha egyszer lánczáról elszabadult, hol áll meg, azt bajos volna előre megmondani, úgy lehet, sőt magunk is abban reménykedünk, hogy a magyar nép józanságán s a hatóságok ébersége és tapintatos elővigyázatán a lázadás hullámgyűrűi megtörnek, de abban a kilátásukban, hogy a magyar nemzeti közérzület szabadelvű aspirációi az elámitott tömeg zajongására elülnek, s a reakció hősei háborítatlanul foghatnak a történet visszacsinalásának szomorú munkájába: ebben a kilátásukban a jó urak bizonyára csalódnai fognak.

E csalódásuk legközvetlenebbül abban fog nyilatkozni, hogy mentül szélesebb körű és fenyegetőbb lesz a mozgalom, melyet hazafiatalan osztályérdek és esztelen fanatizmusból szítanak, annál jobban és jobban elszigetelődnek saját körükben. A mint szélesebb alapon és nagyobb-nagyobb eredménnyel szervezik rombolómunkájukat, annál kevesebben maradnak, akár csak a csintevő gyujtogatók, s még jól járnak, ha idején, elrejtőzhetnek a felháborodott közvélemény ítélete elől.

A bibliai eset megfordítva fog itt érvényesülni, s épen azok fogják elsőnek őket megkövezni, a kiknek maguknak is részük volt ezen mozgalom megindításában, de utóbb akár jobb belátásuk, akár a veszedelmes propaganda terjedésétől való megdöbbenésük következtében elháritani igyekeznek majd magukról a részesség gyanuját.

Kétszázán gyültek egybe a grófi anarchista vezérpalotájában, hogy megbeszéljék s megállapítsák utját és módját annak, miképen uszítsák a proletáriátust a hazabékés polgársága ellen. Ennyien gyültek össze a hazaárulók, hogy az isten és haza nevében istentelen és hazafiatalan terveket szöjjenek; a nép nevével vették hazug ajkukra, hogy a hiszékeny és tudatlan tömeg elámitásával a népet megrombantsák. Az elégedetlenség és osztálygyűlölet robbanó anyagával készülnek a magyar társadalom, a magyar állam alapjait elemeire zuzni akkorára, midőn a nemzet jobbjai az évezredes alkotmány dicsőséges betetőzésén fáradoznak.

De nem félünk s nem féltjük tőlük e sokat és sokszor megpróbált hazát; melynek mindenkor saját méltatlan fiai közül

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Humor a színészetben.

Irtá: Révész Zoltán.

A legtöbb humoros helyzetet a színpad teremti. Nem maga az előadás, nem is a komikus játékában nyilatkozik meg a humor, mert hiszen a komikum és humor közt nagy a különbség, hanem az előadásokba belejátszó véletlen a legnagyobb humorista.

Kaposváron történt, hogy Bánkban-ban a Gertrudis királynét játszó színésznő felvonás közt elküldte cselédjét egy pohár vizért. A szolgáló elment, de mire a vízzel visszatért megkezdtek a felvonást.

Gertrudis királyné dühösen szaval a színpadon, egyszerre belép a cseléd, szépen meghajtva magát!

— Ténsasszony itt a víz!

Még haragudott is, hogy rossz néven vették tőle hivatlan fellépését, mikor az ő asszonya szomjas.

Sok galibát csinálnak az ugynevezett statiszták, ezek a lelkes műkedvelők akik egy-egy karzat-jegyért föltözködnek, népségnek, katonaságnak, királyi és más kíséretnek. Hej, sok tragédiából csináltak már ezek bohózatot! A „Haza” című drámában például a harangozót két statiszta szokta behozni a színpadra, miután a kegyetlen Alba hercegre lelővette.

A halott harangozófelst siránkoznak az elfogott szabadsághősök; s jelenet igazán drámai és megható.

A két statiszta leteszi a derék harangozót a földre és utasítás szerint letérdelnek mellé; az egyik fejéhez a másik lábához.

E közben a halott fejről véletlenül tessik a paróka, amit azonban a közönség meg sem látott volna, ha a becsületes statiszta meg nem szájja, így gondolkozzván magában:

— Nini, ez a szegény Jónás elvesztette a sipháját, még megfázik a feje; már csak felteszem neki — s szépen térdére emeli a tehetetlen harangozó fejét, azzal a szándékkal, hogy felteszi a sipháját. De miután a parókaföltevéshez is szükséges némi színészi talentum, a szegény statisztának ez sehogysem sikerült.

Próbálta kívülről, belőlről, csak nem akart jól állani a halott fején; addig kinlódott vele, amíg a közönség figyelmét magára vonta; aztán meglelt a hatás.

A nézők hahotában törtek ki, szavalhattott Alba hercegre, siránkozhattak a bajnokok, a közönség csak a paróka-siphával kinlódó statisztát nézte és kaczagott, ahogyan csak birt.

Szerencsére vége volt a felvonásnak és leeresztették a függönyt.

A „Notre-dame-i templom harangozója” című darabban történt, hogy a hősnőt a börtönből két statiszta-katonával kellett volna a

vérpadra kísérni; hűségesen is végezték feladatukat.

A börtön-jelenés után legördül a függöny; a művésznőt a közönség a lámpák elé hívja. Eszmeralda kimegy, meghajtja magát, — óriási kacagás.

A művésznő megijed és csak most veszi észre, hogy a két katona feléje szegzett lándzsával ott is mellette áll.

Mikor aztán a rendező ssidta a tulbuzgó litorokat, az egyik egész szemrehányással szal mentette magát, hogy:

— Hátha azalatt megszökött volna tőlünk, akkor hogy vittük volna vérpadra!

Egyszer meg a „Budavár bevétele” című darabban, Budavár hősie védelme volt egy ilyen statiszta-hadsereg bizva. Utasítás szerint természetesen a vitéz honvédek előtt meg kellett hátrálni a német várórségnek és tért kell engedni a darab hősenek, aki kitűzi a lobogóját a vár falára és onnan lelkesítő beszédet tart a közönségnek.

A hősnék azonban valami titkos ellensége lehetett a társulatnál, aki titokban elhíresztelte a várórség között, hogy az, a ki majd zászlóval fog jönni, egy átöltözött német, valahogy fel ne eresszék.

Nem is eresztették. Hiába erőlködött a szegény magyar vezér.

— Engedjétek, hiszen nekem be kell vennem a várat.

kerültek ki legádázabb ellenségei. Gonosz tervük saját kárukat fogja csak okozni, s kik a gyűlölet és romlásnak átkos magvait vetik, szégyent és gyalázatot fognak aratni.

BELFÖLD.

A miniszterek választókerületei. Teljes erővel megindult a választási mozgalom azokban a kerületekben, amelyeknek képviselői mandátuma új miniszteri kinevezések következtében az új választás alá esik. Különösen a katolikus néppárt az, amely a biztos bukás jelei dacára, fanatikus elszántsággal száll küzdelembe s csaknem valamennyi kerületben próbál szerencsét. Csáktornyan tudvalevőleg dr. Major Ferencz székesfehérvári orvost léptette fel; Pancsován Dániel Ernő ellenében — mint táviratban hoztuk — Székrenyi Lajos glogoni lelkész lépett föl, Duna-Szerdahelyen is állít jelöltet, de egyelőre még nem találkozott senki, aki a megítisztelő felhívást elfogadja.

A képviselőház munkarendje. A vallás- és közoktatásügyi költségvetés elintézése után a képviselőházban a költségvetési vita félbeszakításával az indemnytásnak április hó végéig való meghosszabítását és az ideiglenes utólagos megajánlását tárgyzó törvényjavaslatok kerülnek napirendre.

Névváltoztatás. A kecskeméti függetlenségi és 48-as párt legutóbbi közgyűlésén a megváltozott pártviszonyok folytán nevét „függetlenségi párt”-ra változtatta, bisalmat szavazván az orsz. függetlenségi pártnak, mint a történelmi függetlenségi elvek igazi letéteményezésének különösen az egyházközponti kérdésekben tanúsított szilárd-ságáért. Ebből is érthet Bartók.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, január 29.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Eszterházy, Josipovich Imre és Papp Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső miniszterelnök, Wlassics Gyula, Josipovich és Fejérváry miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Hegedűs Sándor előadó betérjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a indemnytiről. Annak idején napirendre tűzik.

Nem hallgattak rá.

— Elmegy innen kutya nimet, mert rád-huzok ezzel a puska-aggyal.

— Minket nem tesz bolonddá — kiáltott rá egy a népből.

Es úgy tett, ahogy mondta.

A szegény hős örült, hogy ütleget nélkül megszabadulhatott és kénytelen volt bevenni Budavárat anélkül, hogy a külső sáncra is felléphetett volna.

Mennyi humoros jelenetre ad alkalmat a színpadon, ha egy pisztoly csütörtököt mond, vagy valamelyes kelleket künn felejtnek.

Egy rablót játszó színész, akinek valakit meg kellett lönie, mikor már pisztolya háromszor csütörtököt mondott, kétségbeesésében nagyot dobantott a lábával és rákiáltott az áldozatra:

— Pu! Meg vagy löve! Halj meg!

A másik aztán meg is halt, hogy megmentse a darabot és a becsületet.

Egy másik esetben az el nem sült pisztolynak agyával ment áldozatának egy művész-gyilkos azzal a szándékkal, hogy agyonveri. Addig kopogtatta a koponyáját, míg nem az áldozat kihellette lelkét.

Velem (Rónaszékyvel) és Hunyadi Margittal történt, — még akkor szerelmes szerepet játszottunk — a „Kornélia” című színműben. Az utolsó felvonásban agyon kellett vol-

A közoktatási költségvetés.

Hévízy János a nemzet fenntartó tényezőik között legfontosabbnak a kulturát vallja. Ez lévén meggyőződése, egész nyugodt lelkiismerettel tér napirendre a miniszter egyházközponti programja fölött, hogy mindjárt a közoktatási program bírálatába kezdjen. Ebben a tekintetben első sorban az óvintézetek fejlesztését tartja kívánatosnak. De ez nemcsak abban áll, hogy az óvodákat szaporítsuk, hanem főleg abban, hogy az óvodák élén álló tanerők magyarul beszéljenek, magyar nevelésben részesüljenek, mert ettől az intézménytől csak így várjuk a nemzeti szempontból várható tudvös eredményt. Második feladatunk a felekezeti iskolák ügye, amelyek szintén a nemzeti követelmények szempontjából bírálandók meg. Amely felekezeti iskolák megfelelnek rendeltetésüknek, azok respektálandók, de a többi, a rossz, azt vagy a jelenlegi kezelésben kell megjavítani, vagy pedig vegye át az állam a maga kezelésébe. (Helyeslés belföl.) Persze, az utóbbi célra kevés az a pénz, amit a budget rendelkezésre bocsát. Epen azért annyira kevés az iskola, hogy emiatt mintegy félmillió gyermeknek nem tudunk abéczés könyvet adni a kezébe.

A tanfelügyelői létszámot szerinte is meg kell szaporítani, még pedig olyformán, hogy a járási tanfelügyelők intézményét be kell hozni mert maga a kormány beismeri, hogy ez az intézmény mai alakjában nem teleg feladatának. A polgári iskolákat osonka intézményeknek tartja, melyeket a középiskolák nívójára kell emelni, mert csak akkor felelnek meg azon hivatásuknak, hogy a gimnáziumokból és reáliskolákból elterelt tanulóknak és megélhetésre teljes képzettséget nyújtsanak. Váolja azon nagy aránytalanságot, mely fizetés tekintetében a reáliskolai, gimnáziumi a polgári iskolai tanárok között van. A középiskolák kell, hogy méltó gondját képezzék az államnak, mert hisz az államfenntartó és fejlesztő elem a középiskolákból kerül ki. Mióta a görögnyelv kötelező oktatása megszünt, kétféle oktatás van a gimnáziumokban is, ami szintén arra mutat, hogy már elérkezett az egységes középiskola megalkotásának ideje. Hallatlan könnyelműségnek tartja, hogy Magyarországon vannak tanintézetek, melyekből a magyar oktatás ki van zárva és 19 intézetünk, melyekben az idegen nyelv épen annyi helyet foglal el, mint a magyar nyelv. Követeli ezen anomália megszüntetését. (Helyeslés balról.)

A középiskolai oktatás hiányaira nézve azt mondja a miniszter, hogy annak oka nem a rendszerben, hanem a rossz tanárokból keresendő. Hát hiszen a tanárokat is állami intézetekben képzik s így ezért is az állam a felelős. Beszél a tanítással foglalkozó szerzetes rendekről, melyeket az állam nem részesít a kívánatos támogatásban. Hosszabban foglalkozik azután a miniszternek az egyházközpontiról mondott beszédével s békülékeny hangot örömmel vesi tudomásul. A költségvetést különben megszavazza. (Helyeslés a szélsőbalról.)

Berzeviczi Albert mindenekeiütt caodálkodik azon, hogy előtteszülő szemrehányásokat tesz a kormánynak a szerzetes tanítórendek mellőzése miatt. Hiszen a tanító szerzetesek még saját iskoláikban is kénytelenek világi tanárokat alkalmazni s így mellőzésről nem szólhatnak.

Mindenekeiütt kijelenti, hogy tanügyi kérdésekről kíván nyilatkozni s e tekintetben kijelenti, hogy a papképzés tekintetében nem ért egyet Kovács Alberttel, hogy azt teljesen az állam vegye kezébe. Mindenesetre szükséges, hogy az állam figyelembe vegye azon jogokat, melyek a lelkész képzés tekintetében törvényesen megilletik. Ep azért szükségesnek tartja azt is, hogy az egyetemek minden hitfelekezeti részére felruháztassanak teologiai fakultással.

Bátér azután a népoktatásügyi törvény revíziójára, melynek szükségességét, mint államtitkár jelezte. Nem osztja azon aggodalmakat, hogy azt a reformot le kell venni a napirendről mindaddig, míg az egyházközponti reformok keltette izgalmak le nem omlapálnak; mert a közigazgatási reform életbe léptetésénél már tisztában kell lennünk a népoktatás revíziójának alapelveivel is. Ebben a tekintetben különben óvatossággal kell eljárunk. (Helyeslés jobbról.) Különben nemcsak a költségek nagysága, hanem egyéb más tekintetek is akadályozzák az összes népiskolák államosítását, amint azt Pulszky Agost bővebben kifejtette. Rámutat a népiskolai törvény több hiányára, melyek mind szükségessé teszik a revíziót. Ilyen, hogy a tankötelezettség betartásáról nem gondoskodik kellőleg, a felső leányoktatás rendszerét nem állapítja meg, a felső nép- és polgári iskolák állapotai is tarthatatlanok.

A tanítóképzés tekintetében is jobban kell az állami befolyásnak érvényesülni. Erre nézve a miniszter által tett kijelentések megnyugtatták. Mig a tanszabadságot nálunk a szabadállamhoz illően mindig respektáltuk, mégis kellőképp figyelemmel kell lenni az állam érdekeinek megóvására a tanárképzés-és tanárképzésnél. Az ismétli oktatásra térve, azt hiszi, hogy itt Papp Géza tévedésben volt, mert a baj nem az, hogy a felekezetek is az ismétli oktatásra vannak szorítva, hanem az, hogy a felekezeti tanítók megtagadják az ismétli oktatást. (Helyeslés jobbról.) Ez is különben a revízió szükségességére mutat.

A közoktatásügyi miniszter nyilatkozatairól szólva, helyesnek tartja a közoktatásügyi tanács reaktivitását helyesnek tartja, mert a tanácsra sok sürgős kérdés elintézése vár. A millennáris tanügyi kiállításról szólva konstatálja, hogy annak keretében tervezett több tétel töröltetett. Azért a kiállítás e részének sikerét veszélyeztetve nem látja, mert a legpontosabb tanügyi történetünket felölelő emlékmű kiadása megtörténik. A kiseddóvók szükségéről és népszerűsítéséről beszél, mert hogy ha a szülők látják, hogy ott gyermekeik egészségi állapotát is megóvják, akkor többé nem vonakodnak tőle.

Feleki Miklósnak, a ki Bercsényit játszotta, ezt kellett volna mondani a parókás Rákóczynak:

— Szokott ön tükörbe nézni?

De mitán a sugótól csak az, első betűnel sziszegését hallotta meg, a saját memóriája szerint így perszifálta Rákóczyt:

— Szólottam én az urhoz?

Ugyancsak Rákóczynban egy színész a helyett: Elvárom fejedelem! azt találta mondani: Elvárom fegyvernekem!

Karczagon történt: hát a közönség el is hitte neki!

Fgy inas, akinek Lecuvreur Adrienneben egy társaságot kell bejelenteni ilyen formán: — Lecuvreur Adrienne kisasszony és Misonne ur, a Comedie Francaise tagjai...

E helyett azt mondta nagy trémájában: Lekur, lekur! Mismis, mismis — francia komédiások!

A megboldogult Gerőfi Andor az „Arany ember”-t játszotta egy alkalommal.

Tudvalevőleg az Arany ember szerepe igen nehéz s mindjárt a darab elején fordul elő egy monolog, benne ez a mondat:

— A sok kiállott veszedelem, mint egy örült panorama vonulnak végig lelkem előtt.

Gerőfi nem hallván a sugót és csak az örült panorámára emlékezett, így szavaltta el:

— A kiállott veszedelmek miatta úgy álltak itt mint egy megörült panorámás!

na engem lönie, neki pedig ezután a tengerbe ugrani.

Elérkezett a híres jelenet, az agyonlövés azonban sehogysem akart sikerülni; a pisztoly konok elhatározással számtalan esetenésre is csütörtökkel felelt. Ellenfelem dühében le akart szurni — de nem volt mivel. Megakart fojtani, csak hogy én éktelen trémában nem hagytam magam, félrelöktem a dühöngő hösnöt és kifutottam a színpadról — élve.

Szegény Margit nem tudta bevégezni a darabot. Végre is jó gondolata támadt. Utánnam rohant és büszkén odaszavalt az ámuló és bámuló publikumnak:

— Ne higyjék, hogy megmenekült! Agyonvertem a nyomorultat!

Azzal beugrott a tengerbe.

A nyelvbottlások szolgálatják mégis a legtöbb humoros anyagot; ezek az előadás ugynevezett sajtóhibái és annyival rosszabbak emezeknél, hogy még kikorrigálni sem lehet.

Jaj annak, a ki színpadon nyelvbottlást javítani próbál. Csak még jobban belemártja magát.

Szintársulatunk egyik tagja például Leár királyban e mondat helyett, hogy:

— Oh te rém borús éjszaka! — ezt találta mondani: Oh, te rém bérés éjszaka!

A hatása megvolt, mert bár értelme nincs, de jóhangzásának találták.

Beszédét azzal végzi, hogy a ki mint ő figyelemmel kísérté közoktatásügyünk utolsó 25 éves történetét, az nem fog igazat adni Bánó Józsefnek, aki semmi haladást nem lát, mert igenis a nemzet anyagi áldozatai elégségesek voltak arra, hogy azokat lelkesedésünkkel is támogatva, diadalra vigyük nemzeti kulturánk, közművelődésünk ügyét. A költségvetésmegszavazza. (Előnk helyeslési jobbról.)

Batthyány Tivadar gróf azon hiányokra vonatkozólag, melyeket Berzeviczy Albert fejtegetett, egyetért vele, csak azon csodálkozik, hogy mint államtitkár nem igyekezett azokat orvosolni. Atérve az egyházpolitikára, örül, hogy a kultuszminiszter a vallásosság terén rövid idő alatt oly rohamos haladást tanúsított. Üdvözlí a minisztert abban a feltevésben, hogy vallásos érzelmeit miniszter korábban elmondott beszédei adják vissza. — A népoktatásügyi törvény revíziójára vonatkozólag azt veszi észre, hogy e kérdésben nincs teljes egyetértés a képviselőházban. A felekezeti iskolák államosítása a szélsőbal egyik programját képezte, de a kormánypárt bár ennek szükségességét elismeri, arra súlyt helyez, de nem tesz komoly lépéseket ezen elv megvalósítására. Kéri különben a szabadelvű pártot, hogy tekintetben nagyon megfontolva járjon el.

A házassági jog államosítása már nagy izgatottságba hozta az országot, mennyivel nagyobb izgatottságot kelte az felekezeti tanügyi államosítása. Kéri, hogy elbirná-e az állam ezt az új felekezeti izgalmat. (Helyeslés jobbról.) A nemzeti irányu nevelést követeli, de újabb veszélyeket nem akar felidézni. Kéri a kereskedelmi oktatás gyakorlati irányu reformját, egyszersmind anomáliának tartja, hogy míg a többi középiskolai tanárok fizetését felemelték, addig e tekintetben a kereskedelmi tanárokról megfeledkeztek. A miniszter nagyon sajnálja volt egyetemi tanárkollégáit, mert kicsiny a rangjuk, kevés a fizetésük. Ő ellenben az egyetemi hallgatókat sajnálja, akik az államtitkárságra és miniszterségre aspiráló tanáraik részéről kellő oktatásban nem részesültek. Hosszabban fejtegeti azután egyetemi oktatásuk hiányait, melyek okai részint az egyetemi szűk helyiségek.

KÜLFÖLD.

Az új francia kormány.

— Bemutakozás. —

A nagy kormány- és elnökválság óta tegnap ült össze először a francia kamera, hogy tudomásul vegye Faure, az új köztársasági elnök üzenetét és az új kormány programját.

A képviselők és a közönség nagy érdeklődéssel tekintettek az ülés elé és a terem hamar megtelt. — Voltak, kik azt emlegették, hogy a miniszterium alighanem csak egy napig fog élni és hogy mindjárt beköszöntöje.

Debreczenben történt pár évvel ezelőtt, hogy egy szegény kórlista, akinek neje a nagy-arádi színháznál volt alkalmazva, szabadságot kért, hogy meglátogathassa. Persze nem pott engedélyt.

Szegény fiu roppantul el volt keseredve. Még azon estén „Fedóra” színműben is inast kellett személyesítenie, aki bejelenti Lórisznak, hogy:

A gróf urat egy barátja várja otthon, most érkezett Pétervárról.

A szerelmes kórlista eddig csak elbirta mondani becsületesen: A gróf urat egy barátja várja otthon, — de az már nem jutott eszébe, hogy honnan érkezett.

Mint hogy azonban erre szükség van a darabb menetére nézve, Ipanoff Lórisz firtatni kezdte a dolgot.

— Honnan jött az az én barátom!

— Nagyváradról, — felelt rá birtelen!

Szegéngnek akkor is nagyváradon járt az esze.

Aradon történt a napokban, hogy a „Szókimondó asszonyosság”-ban az egyik színésznőt Neipperg-et Meiberger-nek nevezte el. Szerencsére a színpad háttérben történt e a közönség figyelmét elkerülte.

Alig mulik el színi-előadás ilyen nyelvbotlások nélkül, néha furcsa ostobaságok fordulnak elő. Bizony bizony egész köteteket lehetne erről a témáról írni.

kor megbuktatják. Ez azonban nem következett be és a kormánynak sikerült nagy többségre szert tennie, habár Goblet, a volt miniszter és jelenleg a szélsőbal vezére hadat üzent az új kormánynak és az egész szélsőbal a kormány ellen szavazott. Az új kormány meg lehet elégedve ezzel a nappal.

A köztársaság elnökének üzenetét barátságosan fogadta a kamera, sőt el lehet mondani, hogy jó külső sikert aratott, különösen azon részében, ahol arról beszélt Faure, hogy az őt ért kitüntetés nem szerény személyének szól, hanem annak a dolgos demokráciának szól, amelyből ő kikerült. Nagyon jó benyomást keltett ez a kijelentés, ott, ahol az üzenet a békéről és tevékenységről beszél, egyesek fölkiáltottak „nagyon jó”, ellenben gunyosan szólt közbe a szélsőbal elleniek az izenet azon részénél, mely azt mondja, hogy a nép képviselői által minden pillanatban nyilváníthatja akaratát. — Teljes egészében az üzenet korrekt nyilatkozat benyomását teszi.

Végül a centrum, a ralliáltak és a progresszisták egy része éljenzésben tört ki, a szocialisták és monarchisták pedig úgy látszik várakozó állápontra helyezkedtek. A szocialistáknál bizonyos lappangó, harcra kész hangulat észlelhető, a monarchistáknál pedig szorosan meg nem határozható, lelkesedő káröröm, ama válság és nehézségek fölött, melyekbe a köztársaság belebonyolódott és melyek mind a nyilatkozatokat és üzeneteket szükségessé tették.

Az iztriai tartománygyűlést a császár rendeletével feloszlatták és új választásokat rendeltek el. A Fremdenblatt ez intézkedést az iztriai tartománygyűlésen történt eseményekre vezeti vissza, hol az olasz többség az által, hogy az olasz nyelvet kizárólagos tárgyalási nyelvként hozta be, valamint ama határozat által, hogy az indítványok és interpellációk csakis olasz nyelven terjeszthetők elő, a szláv lakosságot jogaiban megsérteni, esetleg a parlamenti életből kiküszöbölni akarta. A hivatalos czimtblák kérdésének tárgyalásánál a kormány képviselőjét hevesen megtámadták, míg a tartományi főnök a karzat közönségével szemben tul erlyhe bánásmódot tanusított. Az olasz többség ez eljárásának nem az volt a célja, hogy semmi oldalról sem tenyegetett olasz nyelvért harcoljon, hanem hogy a tengerpartvidék szlávjait politikai és parlamenti jogaitól megfoszssa. A nemzetiségek iránt való türelmesség azonban egyik alapelve az osztrák politikának és az osztrák császárságnak. A ki a birodalom oltalmát élvezi, annak el kell fogadnia azokat az elveket is, melyek nélkül a birodalom nem maradhat elég erős. Remélhetőleg a választók az új választásoknál át lesznek hatva attól a meggyőződéstől, hogy minden tulzó nemzetiségi politika kilátástalan. A koalíció elég erős, hogy elvei ellen intézett minden támadást visszautasítson, mely a jó osztrák politikával és a császárság érdekeivel össze nem egyeztethető.

Oroszország katonai tervel. Politikai körökben abban a meggyőződésben vannak, hogy Oroszország Anglia beleegyezésével Sugnant és Rosant meg fogja szállani. Mivel Sugnan, miként Janov tábornoknak mult évben történt rekonoszcirozásában megállapított, Pamirhoz hasonlóan művelhető terület, ennél fogva valószínű, hogy Murgabból, a Pamir-határállomás oda áthelyeztetik.

Az orosz sajtó viszonyok. A császári ukáz az írók és publicisták ügyében hírlapírói körökben azt a jogos reményt kelti, hogy a sajtóviszonyok csakhamar tetemesen megjavulnak. A lengyelek egy lengyel lapot szándékoznak alapítani Péterváron.

Alaptőke felemelés a polgári takaréktárnál.

— A tegnapi választmányi ülésből. —

Arad, január 29.

Az aradi polgári takarékpénztár nagy választmánya a tegnapi napon ülést tartott, melyen Vizer Péter elnöklete alatt részt vettek: Sármeze Antal, Béthy Lipót, dr. Schwartz Jenő, Si may István, Steiner Jakab, Kohn Zsigmond, Reinhardt

Fülöp, Pless Mór, Waldner Dávid, dr. Mittler Izidor, Maresch Gyula, Demonkos Lajos, Stoll Károly, Mihálik József, Becsey Hugó, Szabó József, dr. Vertán Oszkár, Auerbach Miksa, Boros Vida, Verboos Adám, Varga József, Péterffy Antal.

Vezértitkár bemutatja az 1894. évi mérleget, valamint a nyereség és veszteség számlát, melyek a következő tételeket tüntetik fel:

Activa.

(A zárjel közé tett szám az 1893-ik évi állapotot tünteti fel.) Készpénz és szelvények 44940.49 (63791.61), Váltók 406786.67 (549757.38), Záloglevél biztosítéki alap 203069.88 (206737.25), Értékpapírok 282093.07 (188757.69), Tartalék-alap elsőbbi kötvényei 20000.— (15000.—), Jelzálogkölcsonk 2227216.49 (2112508.22), Toronya mezőváros tartozása 9262.98 (8482.31), Kötelezvénybeli adósok 80509.19 (74695.—), Előlegek értékpapírok és nyereség. 408069.05 (564053.30), Zalogl. készlet 12356.57 (212482.66), Bérházak 109474.45 (106477.65), Irodai felszerelés 6200.— (6895.09), Más pénzintézeteknél 67851.54 (34824.74), Adósok, levelezők és bizományosok 290423.07 (186602.61). Összesen 4168253.45 (4321062.51.)

Passiva.

Társulati tőke 1894-ben 400000.— (400000.—) Alapok 1894-ben 137250.— (107564.34) Takarékpénztári betétek 1342906.68 (1667344.4) Záloglevelek forgalomban 1910300.— (1.843.800 — kr.) Kisorsolt záloglevél és elsőbbségi kötv. 38960.— Fel nem vett osztalékok és elsőbbségi kötvény kamat 734.— (524.—) Fel nem vett záloglevél-szelvény 9287.55 (2224.—) Atmeneti kamatok 11360.20 (23415.52), Hitelezők, pénzintézetek, levelezők 251087.07 (212250.—), Nyereség mint egyenleg 66367.95 (63940.61), összesen 4168253.45 (4321062.51.)

Jövedelmek.

Váltók kamatai 1894-ben: 39743.24 (51904.49), Jelzálog kamat 147078.74 (107772.55), Előleg kamat 3473.22 (4160.08), Különböző kamatok 23171.32 (29870.82), Jutalék számla 20665.98 (18644.82), Kötvény kamat szla 4677.21 (3677.29), Házbér jövedelem 7124.55 (6420.09) Állampapírok adómentesjöv. 7222.14 (9836.40), Nyereség áthozat 1892. évről 1754.48 (1946.13), összesen 254910.93 (234232.67).

Terhek.

Takarékbetét kamat 1894-ben 58283.39 (58926.62) Záloglevél kamat 87286.88 (80682.24), Betét kamatadó számla 5828.34 (5914.54), Adó 8039.75 (6617.52) Hivatalnokok fizetése 9483.14 (7795.15), Házbér, fűtés, hirdetés stb. 8290.94 (8180.35), Veszteség leirt követeléseknél 8580.— Lettár karbantartás 761.94 (146.95), Nyereség mint egyenleg 66367.95 (63940.61), összesen 254910.93 (234232.67)

A nagy választmány ezen mérleget egyhangúlag tudomásul vette, és az örvendetes eredményt jóváhagyta.

A mutatkozó 66,367 frt 95 kr tiszta nyereség felosztására vonatkozólag az igazgatóság ajánlatára a nagyválasztmány a következő felosztási tervet fogadta el:

1. a forgalomban levő elsőbbségi kötvények után fizetendő kamatokra 4800 frt. 2. az alapszabályok szerinti leírások 14953 frt 29 kr. 3. 3000 drb részvényre osztalék a 9 frt = 27000 frt. 4. a tartalékalap rendkívüli dotatiója 10018.66 5. a nyugdíj alap rendkívüli dotatiója 1200 frt. 6. Közzélokra 800 frt. 7. elővezetés az 1895. évi nyereség számlára 7596 frt. Összesen 66367 frt 95 kr.

Az alapszabályok módosítását az igazgatóság egyrészt az összes még forgalomban levő elsőbbségi kötvények bevétele, másrészt pedig az alaptőke sezzel kapcsolatosan a tartalékalap felemelése céljából tartotta szükségesnek, ezekhez képest az igazgatóság az alapszabályok 4-ik §-ának következő módosítását ajánlotta:

A társaság alaptőkéje 1,000,000 frtból áll, a mely 2000 drt 500 frt, vagyis 1000 korona névértékű részvényből képezetik. Tekintettel

arra, hogy 1894 év végeig a társulati tőke 400,000 frtból és pedig teljesen befizetett 8000 drb 100 frt, névértékű részvény és 1000 darab 100 frt névértékű elsőbbségi kötvényből állott, ezek felcserélésére 800 darab 500 forint névértékű részvény olyképen iordítandó, hogy 5 drb 100 frt névértékű részvény helyébe egy új 500 frt névértékű részvény kiszolgáltató. Továbbá 200 drb. 500 frt névértékű részvény kibocsátása felett az igazgatóság fog határozni, míg a még ezután fennmaradó 1000 drb. 500 frt névértékű részvény kibocsátásának idejét és befizetésének feltételeit a közgyűlés határozza meg. Azon 100 frt értékű részvények azonban, a melyek 1895. év végéig felcserélés végett be nem mutattnak, ötöd részvényekre lebélyegezendők.

Ezen módosítás folyamánya gyanánt az alapszabályok 21 §-ának 2-ik bekezdése így módosul: „ötöd részvények tulajdonosa e meny nyiségre való tekintet nélkül csupán egy szavazatra jogosult”, a 29. és 51. §-ok pedig: „ötöd részvények a vételhez az öljára mint egész részvények tekintendők.”

A nagyválasztmány az igazgatóságnak ezen javaslatát egyhangulag tudomásul vette és jóvá hagyta.

Öt régi részvény után egy új 500 frt névértékű részvény minden felülírtetés nélkül fog kiadni, tehát a régi 3000 drb 100 frtos részvény 600 drb 500 frt névértékű részvennyel fog felcseréltetni. Az 1000 drb 100 frt n. é. elsőbbségi kötvény beváltására szolgáló 200 drb új 500 frt névértékű részvény elővásárlási joga a régi részvényeseknek engedtetik át, részvényenkint 650 frt kibocsátási árfolyamban, a mi a régi részvények 130 frtos árfolyamának felel meg, tehát ezen részvények jelenlegi 160 frtos árfolyama mellett 30 frtnyi kedvezményt nyújt.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 756.5 milliméter, délután 3 órákor 755.8 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° — 8.1, délután 3 órákor C° — 1.6. Szél iránya és ereje: reggel 7 órákor EK. 2. délután 3 órákor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az előző 24 órában: 3 milliméter hó.

Hová menjenek?

— Genre kép. —

Bejött a szentlányfalvi református ember az ő kedves feleségével Aradra. Végig nézik a várost, annak nevezetességeit s aztán a színház elé érnek.

— Ni anyjuk ez itt a teátrum!

— Ahá, hát lehet látni, mikor a biróné a húszárral mulat.

— Igen, igen, meg mikor, akit úgy hívnak, hogy Bogár Imre, olyan szépen énekel.

— Megnézzük-e apjuk?

— De meg ám, ha már itt vagyunk Aradon.

— Hát aztán ma mit játszanak?

— Ott az a plakát, arra van kiírva.

— Megnézzük.

— Ni ni anyjuk, a „Jó barátok”-at játsszák. Főn egy darab lehet. Még Rafael arkangyal is szerepel benne.

— Hát oszt mennyi az ánté?

— Az is itt van. Családi páholy hat forint. Na hát anyjuk lelkem, ide az egész familiánk beférne. Mi meg csak ketten vagyunk.

Tovább olvassák tehát a szinlapot s végig mennek a helyárazon.

Felső páholy 8 frt, Tánlásszék 1 frt, Zárt szék 50 krajczár, Karzat 80 kr, Allóhely 20 kr, Szinlap 10 kr.

— Meg van, anyjukom! — kiált fel a fiatal ember, — majd csak a szinlapra megyünk.

IDŐJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 30. —

Fagy. — Szeles. — H6.

HIREK.

Január 30. Szerda. Róm. kath. naptár: Etelgunda. — Protestáns naptár: Etelgunda. — Görög-keleti naptár (január 18.): Athánáz. — A nap két 7 óra 31 perceskor, — nyugtak 4 óra 56 perceskor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Február 2. A közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órákor.

Február 3. A „Széchenyi” gőzmalom részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órákor.

Február 3. A hadastyán-egylet közgyűlése délelőtt 10 órákor a városházán.

Február 10. Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órákor.

— Személyi hir. Desseffy Sándor csanádi megyés püspök tegnap este a fővárosból székhelyére érkezett.

— A királynőről. Erzsébet királynénk Mentonban igen kellemesen tölti az időt, az emberek kíváncsisága nem sávarja sétáiban annyira, mint a múlt évben. Szára y grófnővel és Schmiedt udvarhölgyekkel együtt szép kirándulásokat csinál. E napokban nyitott kocsin hajtották a mentonei pályaudvarba, ahol már várta a magas vendéget Dietz ur, akit a francia kormány rendelt ki a felséges asszony szolgálatára. Első osztályú kupében utazott a kis társaság rendes személyvonaton Villafrankába, ott nagy sétát tettek, majd nyitott kocsin átmentek a közeli Nizzába is, ott is sétáltak és néhány üzletben vásároltak. A visszatéréskor gyalog mentek ki az állomáshoz. A sok gyalogolás legkevésbé sem fárasztotta ki a felséges asszonyt. Ma oda érkezik Eugénia ex-császárné is, ott van továbbá Festeticz Tassilló gróf és neje, szül. Hamilton hercegnő három heti tartózkodására. A király február 11-én érkezik meg Mentonba. A „Gazetta Piemontese” Erzsébet királynő nizzai kirándulásáról ad jelentést. A királynő két udvarhölgy kíséretében ment Nizzába; a partról megtekintette a kikötőben a horgonyozó francia hajórajt. A királyné, a ki rózsás színben van, nagyobb sétát is tett, különféle bevásárlásokat eszközölt és a London-houseban villásreggelizett a többi vendégek közt. A királyné végül megtekintette a zoológiai kertet, valamint a szállodát, a melyben most az olasz királyné számára lakást rendeznek be.

— Az utolsó rendelet. A Wekerle-kabinet lemondása napján, január 14-én adta ki Hieronymi Károly volt belügyminiszter utolsó rendeletét, mely tegnap érkezett le a város és vármegye hatóságához. A gyógyszer, mérgek és méregtartalmu anyagokkal való kereskedést rendszabályozza meg.

— A kincstár kegyuri terhe. A kincstári birtokok eladása folytán fedezet nélkül maradt kegyuri terhek özmén az államot az idén 154.827 forint fogja terhelni, mintegy tizenháromezer forinttal több, mint a múlt évben, amelyből többlet főleg abból származik, hogy az Erdélyben levő görög kath. lelkészi javadalmakat a lélekszám arányához háromszáz, négyezszáz, illetőleg ötszáz forintba szándékozik fölemelni a pénzügyminiszter. A kincstári birtokok eladása folytán fedezett nélkül maradt kegyuri terhekből lelkészi illetményekre, iskolai és kórházi költségekre és kegyuri építkezési költségekre az aradi jószágigazgatóság területén 22,266 frt, a budapestien 24,145 frt, a temesvári jószágigazgatóságon 52,724 frt, a szilvási főbánya hivatal területén pedig 20,114 frt esik.

— Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyminiszter Mezőer Rezső dr. temesvári járásbírói joggyakornokot, és Lukács Gábor dr. temesvári törvényszéki joggyakornokot a vingai járásbírói joggyakorló aljegyzővé, Doboz György nagylaki albirót pedig a nagyváradai ítélőtábla tanácsjegyzővé nevezte ki.

— Bánffy br. és a bécsi rendőrség. A Bud. Hir.-ből vesszük át az alábbi érdekes közleményt: „Ezelőtt négy évvel Bánffy Dezső báró sem álmolta volna meg, hogy az osztrák fővárosban nemcsak minden bankkódás nélkül járhat-kelhet, hanem ebédre is lesz hivatalos osztrák és közös miniszterekhez. Akkor még úgy állott a dolog, hogy a mely pillanatban osztrák területre teszi a lábát, a zonnallettartóztatják. Bánffy Dezső báró ugyanis akkor még besztarozó-naszódi főispán, a vármegyeje és Bukovina közti határterület rendezésénél mint kormánybiztos működött s a vitás határ egyik pontjáról karhatalommal távolította el az osztrák hivatali közegeket és birtoklási jelvényeket. Erre aztán megjelent az osztrák rendőrségi hivatalos lapban egy körövény, a mely Bánffy Dezső báró részletes személyleírása és egy csomó paragrafus idézése után minden rendű és rangu hatósági közegnek meghagyja, hogy Bánffy Dezső bárót, a ki a hatósági közegek ellen erőszakoskodott, a hol csak kezet tehet nek rá, nyomban tartóztatassák le. Bánffy Dezső jól tudta, hogy az osztrák policzia ily dolgokban nem érti a tréfát s abban az időben még csak közelébe sem ment az osztrák határnak. Azóta, úgy látszik, megbocsátották neki az osztrák hatósági közegekkel szemben való erőszakoskodását. Legalább semmit sem hallani róla, hogy mostani bécsi utja alatt baja lett volna a rendőrséggel.”

— Tilos a hipnotizálás. Tudvalevő, hogy a szomorú végű thuzséri eset óta a hipnotizálás szigorítását követelték mindenfelé. A belügyminiszter adott is ki erre vonatkozólag egy rendeletet, mely tegnap érkezett meg Arad város orvosi hivatalába.

— A törvényszéki irodaigazgatók tulnyomó nagy része ez idő szerint a tizedik, tehát az irodatisztekkel ugyanegy fizetési osztályba van sorozva, holott az irodaigazgató az irodatiszteknek fölügyeleti hatáskörrel bíró főnöke. Az irodákban a fegyelem fönttartásának s a helyes ügykezelésnek érdeke azt hozza magával, hogy az irodaigazgatók minél nagyobb számban a magasabb fizetési osztályba jussanak. Erre való tekintettel az igazságügyminiszter már a múlt évben három irodaigazgatói állást a kilencedik fizetési osztályba helyeztetett át s ez időn át a határ szaporított szándékozik a kilencedik fizetési osztályba tartozó irodaigazgatói állások számát.

— Belvizsátoznák a Neuman-gyárban. aradi Neuman-testvérek egy osztonát építettek gyárjukban. E osztona a bel- és szelvények levezetésére készült, azt tegnap vizsgálta a Sarlot Domokos főkapitány elnöklété alatt kiküldött bizottság, melynek tagjai voltak: Posgay Lajos dr. főorvos, Nacshánel Odön mérnök, Váli Béla kultuszmérnök, Gren Nándor és Szilárd Emil a tervező. A bizottság a osztonát minden tekintetben megfelelőnek találta.

— Temesvár közgyűlése tegnap Molnár Viktor főispán elnöklété alatt elhatározta, hogy az új kormányt felirattal bizalomteljesen üdvözli; a lelépő kormány tagjaihoz bucsuratókat intéz. Dániel kereskedelmi miniszterhez mint a délvidék és Temesvár viszonyainak közvetlen ismerőjéhez, felirat fog intézteni, hogy a város belsejét átszelő helyi közlekedést rendkívül gátoló vágányok elhelyezését, és pedig az orvosi vágányok már elhatározott áttételével egyidejűleg a bázisai vonal elhelyezését is tegye lehetővé. Az ezredéves kiállítás tekintetében nagyszabásu programot fogadott el a közgyűlés. A gazdasági csoportban önálló kiállítást rendez a város, ugyszin-

tén részt vesz a kiállítás történelmi, ipar és kulturális osztályában, megírta a város újabb fejlődésének történetét 1850. óta, elkészítette a vár felhagyás kapcsán történendő városrendezés nagy tervezetét 6000 forint külön költséggel. Ipariskolája és siketnéma-intézete önálló kiállítással fognak szerepelni. A délvideki központi kiállítási bizottságnak a városi ipariskolák kiállítására 8000 forintot bocsátott rendelkezésre.

— **A leűtött petróleumlámpa.** Nagy halomági levelezőnk írja az alábbi brutális esetet: A **Osucsi** nagy korosmában mulatott széles jó kedvében a minap este **Petrovics** Marku kereskedő. A hangulat, meg a borgöz anynyira emelte fejében a virtust, hogy az égő petróleumlámpát, mely a plafonról alá függött, leűtötte. A meggyuladt olaj kiömlött s szerencse a szerencsétlenségben, hogy a jelenvolt 20–25 ember között csak két munkás szenvedett nehéz égési sebet: **Majenovits** Tomo és **Garoz** Péter, kiket bezárlítottak a körösbányai kórházba. **Petrovics** urat letartóztatták s átadták a nagyhalmági kir. járásbírósnak.

— **Utazás közben elfogva.** Mit sem sejtett **Kovácsik** János, aradi kovácsmester a szomorú jóvendőről, midőn **Kölling** Istvan nevű segédjét elbocsátotta a szolgálatból. A helynékiül maradt mesterlegény éj idején behatolt a gazdája lakására, s onnan nagymennyiségű ruhaneműt lopott el. Végül fogták el.

— **A karzat komikuma.** A napokban volt a premiéje Szegeden **Váradi** Antal „Rafael” című újatod darabjának. A karzat az alkalommal szofolásiig megtelt, mert hire ment, hogy még ilyen szent darabot a legöregebb bucsujáró asszonyok sem láttak. El is jött hát alsóváros nagy köznépe és a szent borsalom egy nemével hallgatta a madonnapiktor nagy szenvedéseit. Annál a jelenetnél, a mikor a bíboros egész kíséretével bevonult, hogy az új Madonna-képet megáldja, tömjénfüst illatára meg a minisztráns gyerekek csengeryű szavára elfeledkezett magáról **Széli** Erzsók asszony odafönt a gallerián és miután sarokülése volt, kilépett a padból, térdreereszkedett és nagy buzgón belefogott egy „Hiszekegy” elmondásába. A jegyzésdők meg a túsoltók váltig abajgatták, hogy hagyja a rórátára az imádságot, mivel hogy a színpadon csak játszanak, de az újatod ifjasszony egyre csak azt hajtogatta, hogy az nem játék, hanem csupa tiszta imádság. Imádkozott is négy fölönvason keresztül szakadatlanul.

— **Vasuti kedvezmény az alföldi munkásoknak.** A közeledő tavaszi munkák alkalmából a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a békési munkások a vármegye területén, ha tizen utaznak együtt és ha munkás voltukat közösi bizonyítvánnyal igazolják, a harmadik osztályon féljeggyel utazhatnak.

— **Garázda részegek.** Egy egész üveg rumot felöntöttek a garatra. Csoda-e, ha így **Trutina** Izidor és **Nán** Péter is úgy be voltak osodálkozva, hogy szólni nem voltak képesek. Utközben betértek **Stern** Sándor boltjába, a hol szeszt kértek, de nem kaptak. Erre aztán hitört az éghabóra, a két részeg munkás elkezdett törni, zúzni mindent, végezetül pedig egy, a boltba térő öreg embert ragadtak meg, az: kihurozolták az udvarra, ott a hóba tiporták. A garázdálkodók most a fogházban várják méltó büntetésüket.

— **Klő?** A múlt szombaton, a várbeli tiszti kaszinóban megtartott mulatság alkalmával találtatott egy arany mellű a y gyöngyszemmel, továbbá egy törött aranybroche gyémántokkal kirakva. Tulajdonosa e talált tárgyakat átveheti a tiszti kaszinóban.

— **Pályázatok.** Jegyzői állásra a pécsi törvényszéknél 2 hét alatt; albirói állásra ugyanott 2 hét alatt; bányafőmérnöki állásra az akadémiai főbányahivatalnál 6 hét alatt; gyakoronok jelölti állásra, a nagyenyedi kir. adóhivatalnál 2 hét alatt; hadtengerészeti szolgál állásra a pólai os. és kir. tengerészeti hadsergnyárnál márcs. 1-éig.

HYMEN.

Rosenberg Sándor sikulai kereskedő e hó 27-én tartotta a jegyzését **Heuer** Dávid morodai regalebérő szép leányával, **Regina** a kisasszonnyal.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 1. Özv. Somogyi Józsefné növendékeinek táncpróbája (F. Hér Kereszt.)
 Február 2. Tanítók társas estélye és táncsvigalma (a polvári iskola dísztermében.)
 Február 2. Iparosifjak bálja (Iparosház.)
 Február 2. Az új aradi ifjuság tánc estélye.
 Február 2. A vingai partestület táncestélye.
 Február 3. A beélti tiszoltó-egylet táncestélye.
 Február 9. Az aradi tornászok társasestélye a Krispin-teremben.
 Február 15. Az aradi polgári jótékony egylet jelműzbálja (F. Hér Kereszt.)
 Február 16. A kurticsi olvasó-egylet táncestélye.
 Február 21. A szegény tanulókat segélyző egylet jótékonyozó bálja (F. Hér Kereszt.)
 Február 24. A szárnyaskerék dalkör álarosos bálja a F. Hér Keresztben.

— **A kurticsi olvasó-egylet könyvtára** jávára f. é. február hó 16-án, az egylet helyiségekben zártkörű egyleti bálát rendez. — Személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Tekintettel a jótékonyozásra, feülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Belepti-jegyek előre válthatók: a vasuti személy pénztáruál és a gyógyszerárban, ugy szintén minden rendezőnél, a bállestéjen pedig a pénztárnál. Kezdeté este 8 órakor.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Január 30. (Szerda) **Tabbarin** felesége, bohózat; **A másoló**, bohózat; **A Bajazzók**, opera.
 Január 31. (Csütörtök) **Eva** grófné, színmű.
 Február 1. (Péntek) **Az apások**, vígjáték.
 Február 2. (Szombat) **Délután**: Egy bolond gondolat, vígjáték; este: **A bányamester**, operetta.
 Február 3. (Vasárnap) **Fokról-Fokra**, vígjáték; este: **A kondorosi szép csaplárné**, népszínmű.

* **A jóbarátok.** Doktor **Tholosan** szerepe nagyon próbára szokta tenni a vidéki bonvivant erejét, tehetségét. A **Becsület** **Trast** grófján s az **Egér** **Maxján** kívül talán alig van színpadi alak, a mely több erőt, finomságot s a kivitelben nagyobb gondot követelne, mint épen a **Jó barátok** **Tholosan**ja. **Becsületére** legyen mondvá **Benedek** Gyulának, derekasan megoldotta feladatát s jobbra eltalálta azokat a végtelenül jellemző, apró nianszokat, melyekkel ezt a politikusan, raffiniáival, talpig becsülettel s nyers szókimondással dolgozó doktort **Sardon** oly mesterien élénk állítja. A színen ügyesen, a keretben otthonosan mozgott s mindössze azt hozhatjuk fel hibájául, hogy itt-ott akadozott. A közönség meg volt elégedve s nyílt színen is megtapsolta. Mellette kitűnő **Causade** volt **Balassa** **Jenő** s még kitűnőbb **Marecat** **Gál** Gyula, kikkel a sikerben osztoznak még **Rónaszék** **Vigneux**, **Bihari** **Maurice**, **Ang** **Alilka** **Cecilia**, **Novák** **Iren** **Emilia**, **Szendrei** **Abdallah**, **Tolnai** **É**, **Vigneux** **É** s kisebb szerepeikben **Delli** **Emma** **Rafael**, **H. Körösi** **Juozsi** **Jenny**. Az előadás elég jól gördült s a közönség — mely a színházat azonban nem töltötte be egészen — kitűnően mulatott. (v.)

* **Fáy Szeréna** bécsi szerződése, aki tudvalevőleg nagyon kívánczik a Bukovics igazgatása alatt álló **Deutsches Volkstheater**hez, lényeges nehézségekbe ütközik. Mint egy bécsi lap írja, a művésznek csak e hónap elején szerződött újabb három évre a nemzeti színházhoz és a kormánybiztos mindeddig nem hajlandó a szerződés fölbonntására. A nevezett bécsi színpad állítólag 5 évre, 12–15,000 frtot ajánlott **Fáy Szerénának**, a kinek debutje a **Medea**-ban lenne.

* **A szőke asszony.** **Marco Praga** hírneves olasz szerzőnek ez a rendkívüli bájjal megirt, érdekesítő regénye magyar fordításban is megjelent. A fordítás teljesen hű és korrekt. Csupa élvezet olvasni ezt a regényt, melyre különösen a hölgyek figyelmét hívjuk fel. A „**Könyves** **Kálmán**” budapesti irodalmi társaság nagy szolgálatot tett, mikor ezt a becses regényt nyelvünkre állította s a magyar közönség részére is hozzáférhetővé tette. A könyv megrendelhető az említett irodalmi társulatnál (VIII., kerepesi ut 17) s az összes hazai könyvkereskedésekben. Bolti ára füzve 1 frt 50 kr., elegans vászonkötésben 2 frt.

* **„Ország Világ”** Az ezredéves kiállítás iránt egyre nagyobb az érdeklődés s hazai lapjaink jól tennék, ha többet foglalkoznának ezzel a fontos nemzeti ügygyel. Példát vehetnénk az **Ország** **Világ** ról, mely legutóbbi (4 ik) számában képből és írásban bemutatja a készülő

millennáris kiállítást. Nyolcs pompás képet ad a legfontosabb kiállítási pavillonokról s egy kiállítási cikket **Váli Béla** dr. avatott tollából. Különböző nem ez az egyedüli aktualitás ebben a számban. Mult heti sorozatát kiegészítőleg bemutatja a tizedik minisztert, **Jó sika** **Samu** bárót s rendes párisi levelezője, **Catherin** tollából érdekes tudósítást hoz a párisi elnökválasztásról, az új elnökről, **Félix** **Faurer** ról, a kinek sikerült arcképét is bemutatja. Képei közül kiválik még a budapesti korcsolyacsarnok, melyet a vasárnapi jégünnepp tessz aktualissá és egy rendkívül bájos egész oldalas nagy kép, **Farsangi** számlák czímen. Szövegéből kiemeljük **Csángy** **Gusztáv** regényét, **Ovida**, **Satanella**, **Szabó** **László** stb. novelláját, **E. Kovács** **Gyula** versét stb. Igazán jól esik látnunk, hogy egy magyar lap ily komolyan fogja felhivatását és annyi jó annyi szép dolgot ad olvasóinak oly potom árért. Mert előfizetési ára igazán olcsó: negyedévre 2 frt. Ujjonnan belépő előfizetők nagyszerű ajándékokat kapnak. Kiadóhivatal Budapest, V. Hold-utca 7. Mutatványszám ingyen.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Becsületsértésért elítélt pápai kamarás.** **Muszkalay** **János**, új-panáti róm. kath. plébános és pápai titkos kamarás állt tegnap vádlottként **Dr. Rózs** a büntenyítő bíró elött **Lukácsy** **Lajos** aradi ügyvéd a **Báró** **Edelsheim** **Gyulai** uradalomnak jogtanácsosa ellen elkövetett becsületsértés és rágalmozás miatt. A nevezett plébános ugyanis br. **Edelsheim** **Gyulai** birtokosnak az új-panáti parochia patronusának egy oly tartalmu levelet irt **Lukácsy** ról, — a melynek alapján — miután a levél **Lukácsy** kezeibe került, ez megtette a plébános ellen a büntenyítő feljelentést. A tegnapi napon megtartott tárgyaláson — mint **Fényes** **Kálmán** ügyvéd **Muszkalay** rendes és állandó jogi képviselője ez ügyben a képviselőtet nem vállalta el — vádlott személyesen és **Steinitzer** **Felix** ügyvéd kíséretében jelent meg — A bizonyítékok előterjesztése s a védbeszéd meghallgatása után a tárgyaló bíró **Muszkalay** **János** plébánost a becsületsértés vétségében vétkesnek mondotta ki, s öt kétszáz forint pénzbírság, nem fizetés esetén 20 napi elzárás és **Lukácsy** **Lajos** ügyvéd részére fizetendő 30 frt költségben marasztalta el. Ugy vádlott, mint magán panaszos felebbezett — utóbbi a büntetés súlyosbításá iránt.

§ **Magkereskedő a vádlottak padján.** A budapesti büntető-törvényszék ma folytatta a lopás büntetésben való részesség miatt vádolt **Haldek** **István** budapesti magkereskedő elleni végtárgyalást, melynek eredményéhez képest **Vizlendvay** kir. alügyész, **Haldek** **Ignác** magkereskedő ellen lopás büntetésre való felbujtás miatt vádat emelt. **Abeles** **Manfréd** ellen a tárgyalás folyamán **Mauthner** **Odón** képviselője **Darvai** **Falóp** a panaszt visszavonta, minek folytán az eljárás ellene beszünttetett; **Haldek** **Ignác**ot pedig a törvényszék felmentette. A felmentő ítélet ellen ugy a közzádló, mint a panaszos felebbezést jelentettek be.

TÁVIRATOK.

Minisztereink itthon.

Bécs, január 29. (Saj. tud. távirata.) **Bánffy** báró miniszterelnök és **Dániel** kereskedelemi miniszterek tegnap este Budapestre visszatértek.

Felségértő pap.

Budapest, január 29. (Saj. tud. táv.) A „**Magyar Néplap**”-ban **Lepsényi** **Miklós** katolikus pap az egyházpolitikai javaslatok szentesítése után megtámadta a királyt, ki szerinte méltatlanná tette magát a koronára s nem érdemel tiszteletet. Még köztársasággal is fenyegetőzik. Királysértési sajtóperét február hetedikén tárgyalják.

A néppárt programja.

Budapest, január 29. (Saj. tud. táv.)
A néppárt programja megjelent. Célja a társadalom keresztény jellegét megővni, a kereszténység sérelmeit orvosolni és persze a nép közgazdasági érdekeit felkarolni. Törölendők az egyházpolitikai törvények és javaslatok; létesítendő a kath. autonomia, illetve a kath. alapítványok kiadandók. A többi pontjai ösmert agrárszociálista szemfényvesztések, melyek u. m. a népnek adó leszállítással való hitegetése és a nép védelme a gazdagok ellen, csupa maszlagok.

Közlekedési akadályok.

Budapest, január 29. (Saj. tud. táv.)
A nagy hófúvások és viharok folytán, Bécs, Torda és Fiume környékén közlekedési akadályok merültek fel.

A párbajozás ellen.

Budapest, január 29. (Saj. tud. táv.)
A szabadkőművesek erős országos mozgalmat indítanak a párbajozás ellen. Céljukat társadalmi uton, asszonyaik által, a királynéhoz intézendő kérvény útján remélik elérhetni.

Megsemmisített mandátumok.

Insbruk, január 29. (Saj. tud. táv.)
Azon olasz képviselőknek mandátumát, kik a kitűzött 8 nap alatt a tartománygyűlésben nem jelentek meg, Brandis gróf tartományi főnök megsemmisítetteknek jelentette ki.

Carnrobert tábornagy temetése.

Páris, január 29. (Saj. tud. táv.)
Carnrobert tábornagy temetését államköltségen rendezik s e célra a parlamenttől 20,000 frank hitelt kérnek. A temetés szombaton lesz. A közönségnek megengedték, hogy Carnrobert holttestét megtekinthesse.

Giers utóda.

Pétervár, január 29. (Saj. tud. táv.)
Giers Miklós orosz külügyminiszter utóda minden valószínűség szerint Staal lesz.

Nyilatkozat.

Az »Alföld« 24-ik számának nyílt-téri rovatában »Nyilatkozat« czimen a »Papramorgó« élcslap szerkesztőségére vonatkozó sértő sorok jelentek meg Soltz Béla aláírásával, miért is alólirottak Hrabovszky Lajos ur a »Papramorgó« élcslap felelős szerkesztőjének nevében magyarázatot, illetőleg lovagias elégtelt kérték fentebb nevezettől.

Soltz Béla azonban minden néven nevezendő magyarázatot, illetőleg lovagias elégteltelt megtagadott.

Az ügyet ezzel részünkről befejezettek tekintjük.

Kelt Aradon 1895. január hó 29.

Horváth Elemér,
Kosztka Mihály,

mint Hrabovszky Lajos ur megbízottai.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

E — Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, január 29.

Buzát ma mérsékelten kínáltak a vételkésztartózkodó volt s az irányzat csendes

lett. Elkelt 15000 métermázsa változatlan napi áron.

	mázsa	kg	frt
Tiszavidéki	100	82.5	6.90
"	200	82.	6.90
"	300	82.5	6.90
"	800	82.	6.87 1/2
"	100	81.5	6.92 1/2
"	1400	81.	6.88 1/2
"	100	81.	6.80
"	300	80.	6.80
"	100	80.	6.80
"	100	80.	6.77 1/2
Pestvidéki	500	82.	6.80
"	600	80.5	6.72 1/2
"	100	80.	6.72 1/2
Székesfehérvári	450	79.	6.75
Bácskai	600	80.5	6.87 1/2
Felső-tiszai	1100	82.	6.82 1/2
Raktáron	1900	78.	6.65
Szerbiai	1000	80.	5.82 1/2
"	1000	78.	5.82 1/2
Zab	200		6.20
"	100		6.05
"	200		6.—
"	100		5.99

Határidő-üzlet: Amerikában való szilárdabb vételkésztartó mellett változatlanul indult az üzlet búzában, gyenge árak mellett úgy is zárult. Tengeri szintén változatlanul indult tekintettel a gyenge vásárlási kedvre változatlanul zárult.

Zárul 11 órakor

Buza március—április 1894	6.96—6.97
Buza szeptember—október 1894	6.80—6.81
Tengeri május—június 1894	5.51—5.53
Tengeri őszre	6.26—6.27
Zab március—április 1894	6.03—6.04
Zab őszre	6.03—6.04
Káposztarepoze	10.60—10.65

Külföld: New York: búzára 1/4—szilárdabb, tengerire 3/8—4/8, lanyhább, Chicago: búzára 1/2 szilárdabb, tengerire 3/8—1 lanyhább, Páris lanyha, London és Liverpool változatlan.

Ertéktőzsde: Ma változatlanul indult az üzlet nemzetközi papirokban érkezett külföldi szilárd jegyzésekre. Osztrák hitel részvény emelkedett 1—2 frttal. Helyi papirokban szilárd üzlet volt s különösen leszámítolbank emelkedett pár frttal.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	415.20
Magyar hitelrészvény	505.50
Osztrák államvasút	396.50
Rima-Muranyi	92.25
Déli vasút	105.50

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi jan. hó 28-án. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg felüli súlyban) 41.5—42. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) 41.5—42. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg felüli súlyban) 43.—44. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 43.—43 1/2. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg. terjedő súlyban) 43.—44. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg felüli súlyban) 41.5—42. krig. — Közép (pkint 220—280 kg. súlyban) 42.—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg. terjedő súlyban) 43.—44. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg. felüli súlyban) 41.5—42. krig. Közép (páronként 220—260 kg. súlyban) 41.5—42 krig. — Könnyű (páronként 220 kg. terjedő súlyban) 39.—41. krig. Sertésleltetés szám 1895. jan. hó 25-én volt készlet 114,105 darab. 1895. jan. hó 27-én felhajtott: 2958 darab. 1895. jan. 27-én elszállított: 2757 drb. 1895. jan. 26-án maradt készletben 114,301 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— Január 29. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52.75, kicsinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter 1/2 beleértve 25 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsden.

Budapest, 1894. január 29.

Magyar aranyjárdék 4%	124.40
Magyar koronajárdék 4%	99.—
Magyar arany 4 1/8%	128.25
Magyar ezüst 4 1/8%	103.25
Magyar keleti vasút 1876.	125.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémi-sorsjegy kölcsön	158.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papírjárdék	100.50
Osztrák járdék ezüst	100.50

Budapesti gabnatőzsde.

— Az »Aradi Közlöny« távirati tudósítása. —

Budapest, január 29. d. a. 5 óra.

F	J	Irányzat	100 kg. ár
			frttól frtig
Buza bányási uj			6.50 6.75
Buza tiszavidéki			55 6.80
Buza pestvidéki			6.50 6.75
Buza fejefergyei			6.0 6.73
Buza bácskai			6.60 6.85
Roze uj, I-ső rendű			5.45 5.0
Roze uj, II-od rendű			5.40 5.45
Arpa takarmány			5.80 6.15
Arpa égetni való			6.30 6.80
Arpa sörfőzedei			7.15 8.15
Zab			5.90 6.35
Tengeri bányási			6.10 6.15
Tengeri mászmű			6.— 6.0
Káposzta-repoze bányási			— —
Köles			8.20 6.80
Buza szept.-okt.			6.60 6.82
Buza márcz.-ápr.			6.95 6.97
Buza máj.-jun.			5.51 5.53
Roze szept.-okt.			6.29 6.31
Tengeri jul.-aug.			— —
Tengeri aug.-szept.			— —
Tengeri októberre			— —
Zab márcz.-ápr.			6.04 6.06
Zab szept.-okt.			— —
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.			10.60 10.70

VIZJELZÉS.

1894. évi január hó 29-én reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzón.

Észlelési állomás	Hőmérséklet C°	Időjárás	Vizállás	
			oztimétr.	oztimétr.
Branyicska	— 1°	borult	+ 40	—
Gyulafehérvár	— 4°	felhős	— 6	—
Arad	— 2°	felhős	— 78	—
Makó	— 1°	felhős	+ 55	—
Szeged	— 1°	felhős	+ 375	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. január 29.

A m. kir. felyammérési hivatal.

Aradvárosi

Evadberiet
117. szám.

színház.

Havibérlet
17. szám.

Szerdán, 1895. január 30-án

Tabarin felesége.

Tragikomédia 1 felvonásban. Írta: Catulle Mendès. Fordította: Császár Imre.

SZEMÉLYEK:

Tabarin	Balassa J.
Artaban	Bihari Akos.
Polyandre	Sólyom L.
Theodomas	Szendrei M.
Egy testőr a bibornok seregéből	Benedek Gy.
Francoisquine	Angyal Pk.
Philoxéne hercegnő	Hunyadyne.
Pélamire	Delli Emma.
Amathée	Novák Irén.
Egy hang	Gál Gyula.

EZ UTÁN:

A M Á S O L Ó.

Dramolette 1 felvonásban. Írta: Meilhac. Fordította: Ábrányi Kornél.

SZEMÉLYEK:

Maxence, író	Benedek Gy.
Juliette, színésznő	Delli Emma.
Amelin, Maxence barátja	Foriss P.
Perné, másoló	Gál Gyula.
József, Maxence inasa	Szendrei M.

V É G Ű L:

A B A J A Z Z Ó K.

Opera 2 felvonásban. Olaszból fordította: Radó Antal. Zenejét szerző: Buggieró Leoncavallo.

SZEMÉLYEK:

Canió, komédiás	Maxey M.
Nedda, felesége	Réthy L.
Tonió, komédiás	Csár Gy.
Beupó, komédiás	Sólyom L.
Silvió, fiatal paraszt	Hu yady J.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

25853/1894.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelségi m. kir. miniszter ur 7286/94. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a csehországi cs. kir. helytartóság f. évi november hó 5-én 153,685. sz. a. kelt hirdetménye szerint a magyarországi sertések azonnali levágás czéljából mindazon csehországi városokba bevihetők, melyekben köztárgyhíd van, hova az állatok a vasúti állomástól lófogatú kocsikon szállítandók.

Arad, 1894. december 15.

A városi tanács.

Magv. kir. államvasutak. üzletvezetőség Aradon.

23805/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Piski állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi május 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1898. évi április hó 30-áig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miert is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon «Aján-

lat a piskii pályavendéglő bérletére» felirattal ellátott ajánlatok lepecsételve 1895. évi márczius hó 15-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 frt azaz egyszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1895. évi márcz hó 14. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1894. október hó 9-én.

Az üzletvezetőség.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,05	1,55	10,—
Szolnok	11,10	4,00	1,87
Csaba	2,28	5,55	4,35
Kétegyháza	2,54	6,13	5,08
Lőkősháza	3,12	—	5,26
Kurtics	3,28	6,37	5,43
Sofronya	3,40	—	5,55
ARAD érkezik	8,55	6,56	6,10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,30	8,20	9,45
Sofronya	11,46	—	10,08
Kurtics	11,58	8,38	10,18
Lőkősháza	12,14	—	10,35
Kétegyháza	12,37	9,03	11,—
Csaba	1,28	9,25	11,45
Szolnok	4,31	11,22	3,00
BUDAPEST érkezik	7,35	1,20	6,30

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,30	6,35	4,30	7,05
Glogovác	2,44	6,46	4,42	—
Györök	3,15	7,07	5,08	—
Paulis	3,32	7,18	5,14	—
Radna-Lippa	3,58	7,35	5,32	7,50
Konop	4,30	7,58	5,56	—
Berzova	4,60	8,14	6,12	—
Tótvárad	5,21	8,38	7,41	—
Soborsin	5,40	8,56	7,00	8,51
Piski	—	11,04	9,38	—
Gyulafehérvár	—	12,51	11,25	11,18
Tövis érkezik	—	1,20	11,54	11,40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3,36	3,19	1,35
Gyulafehérvár	3,59	4,04	2,14
Piski	5,05	6,05	3,59
Soborsin	6,38	8,21	4,00
Tótvárad	—	8,40	4,21
Berzova	—	9,09	4,50
Konop	—	9,25	5,09
Radna-Lippa	7,29	9,58	5,47
Paulis	—	10,11	6,02
Györök	—	10,25	6,18
Glogovác	—	10,48	6,47
ARAD érkezik	8,10	11,00	7,00

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5,18	3,56
Sofronya	5,31	4,18
Kurtics	5,44	4,45
Lőkősháza	6,00	5,13
Kétegyháza	6,18	6,13
Kigyós	6,31	6,37
Csaba	7,02	6,55
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4,25
Csaba	7,09	7,12
Kigyós	7,24	7,25
Kétegyháza	7,47	7,39
Lőkősháza	8,14	7,58
Kurtics	8,38	8,15
Sofronya	8,58	8,27
ARAD érkezik	9,10	8,42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	6,20	11,35	5,00
Uj-Arad	6,31	11,59	5,21
Németságh	6,49	12,24	5,47
Vinga	7,08	12,52	6,14
Orozifalva	7,20	1,09	6,34
Merezifalva	7,31	1,25	6,52
Szt.-András	7,43	1,44	7,12
TEMESVÁR érkezik	8,01	2,10	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	éjjel
TEMESVÁR indul	8,20	1,12	9,10
Szt.-András	8,46	1,41	9,29
Merezifalva	9,04	1,59	9,43
Orozifalva	9,19	2,15	9,54
Vinga	9,42	2,40	10,11
Németságh	10,00	2,57	10,26
Uj-Arad	10,30	3,30	10,45
ARAD érkezik	10,43	3,44	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8,00	6,40
Simánd	8,31	7,11
Kisjenő-Erdőhegy	9,20	7,55
Székudvar	9,36	8,11
Sikló	9,51	7,26
Ottlaka	10,5	8,40
Elek	10,23	8,57
KÉTEGYHÁZA érkezik	10,38	9,12

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	5,17	3,03
Elek	5,30	3,23
Ottlaka	5,40	3,36
Sikló	5,51	3,50
Székudvar	6,03	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	6,24	4,39
Simánd	6,49	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7,14	5,40

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	8,30
Kamarásmaj.	7,17	8,42
Nesze	7,25	8,52
Kovácskőháza	7,42	9,10
Bánhegyes	8,04	9,33
M.-Bodzás	8,25	9,55
Bánkut	8,37	10,09
KÉTEGYHÁZA érkezik	8,55	10,30

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	8,00	5,16
Bánkut	8,22	5,36
Megyes-Bodzás	8,40	5,48
Bánhegyes	4,02	6,06
Kovácskőháza	4,25	6,23
Nesze	4,39	6,35
Kamarás-major	4,48	6,43
MEZŐHEGYES érkezik	5,00	6,55

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,20
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,49
Pécska	5,43	9,36	5,18
Battonya	6,12	10,01	5,47
Tompa	6,24	10,11	6,00
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,54
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,21
Nagylak	7,39	11,15	7,43
Apátfalva	8,01	11,35	8,09
Makó	8,26	11,56	8,51
Kis-Zombor	8,42	12,12	9,10
SZEGED érkezik	9,33	1,00	10,10

Szeged—Arad.)

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,20	6,00	4,20
Kis-Zombor	3,12	6,45	5,16
Makó	3,35	7,04	5,43
Apátfalva	3,55	7,23	6,22
Nagylak	4,17	7,44	6,24
Csanád-Palota	4,32	7,59	6,39
Mezőhegyes	5,08	8,27	7,10
Tompa	5,32	8,40	7,35
Battonya	5,45	8,01	7,48
Pécska	6,10	9,25	8,14
Szt.-Tamás	6,23	9,38	8,27
ARAD érkezik	6,45	10,00	8,50

Arad—Gurahonoz.)

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,40	5,23	12,30
Ötvöses	6,56	5,39	12,55
Zimánd-Ujfalu	7,02	5,45	1,08
Uj-Szt-Anna	7,24	6,07	2,00
Világos	7,46	6,29	2,39
Muszka-Magyarád	7,53	6,38	2,52
Pankota	8,04	6,47	3,26
Apatelekek	8,35	7,18	4,28
Borosjenő	8,47	7,30	5,03
Bokszeg-Beél	9,09	7,52	5,43
Borossebes-Buttyin	9,38	8,20	6,53
Almás-Alosill	10,05	8,47	7,38
GURAHONCZ érkezik	10,20	9,02	8,00

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4,20	3,10	4,25
Almás-Alosill	4,37	3,27	4,52
Borossebes-Buttyin	5,05	3,56	5,59
Bokszeg-Beél	5,32	4,28	6,54
Borosjenő	5,56	4,47	7,40
Apatelekek	6,06	4,57	8,00
Pankota	6,42	5,32	9,20
Muszka-Magyarád	6,48	5,38	9,32
Világos	6,55	5,45	9,50
Uj-Szt-Anna	7,21	6,11	10,40
Zimánd-Ujfalu	7,39	6,29	11,10
Ötvöses	7,44	6,34	11,18
ARAD érkezik	8,00	6,50	11,43

Borosjenő—Csermő.)

	délután	este
Borosjenő indul	9,55	7,35
Csermő érkezik	9,55	8,35

Csermő—Borosjenő.)

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	3,35
Borosjenő érkezik	5,50	4,35

Árverési hirdetemény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi szín- és bérház II. emeletén levő 3. számú 5 utcai szobából és megfelelő mellékhelyiségekkel álló lakásnak f. évi május hó 1-től 3 vagy több évre való bérbeadása iránt folyó évi február hó 4-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár évi 520 frt bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 százaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnán az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi január hó 14-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső
aljegyző.

59/1895. számhoz.

76. 1—1.

Hirdetemény.

Granit és homokkő-telepek bérbeadása.

A volt 14. sz. határőrezred tulajdonát képező állami kezelés alatt álló gránitkő valamint homokkő-telepek kihasználása bérbeadni szándékoltatik.

A (még fel nem tárt) granit-telepek Ó-Moldovától lefelé a lyuborasdiai és Krusovicza nevű völgyben homokkő-telepek Szvinicza alatt és mindkettő a dunaparthoz egész közel fekszenek.

Ezen granit- és homokkő-telepek három (3) évre terjedő kihasználásának bérbeadása iránt alulírott m. kir. erdőgondnokság iroda helyiségében folyó évi márczius hó 11-én délelőtt 11 órakor zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazok, akik ezen versenyben részt venni óhajtanak, hogy eziránti zárt írásbeli ajánlataikat legkésőbb fenti határidőig alulírott m. kir. erdőgondnoksághoz beadják.

Ezen ajánlatokra nézve megjegyeztetik:

1. Az ajánlatok külön a gránitkőre és külön a homokkőre teendők, amennyiben a kétféle kőnem értékesítése egymástól teljesen független és külön-külön szerződés tárgyát képezni fogja.

2. Ezen ajánlatokban számokkal és betűkkel kiírandó külön a gránit és külön a homokkőre nézve a felajánlott évi alapbér, valamint a termelendő kőmennyiség egy köbméterje után fizetendő vételár mp. a következő választékokra nézve:

a) egy ür m³ faragott kő,

b) egy ür m³ burkolati czélokra használandó koczkakő,

c) egy ür m³ fejecske,

d) egy ür m³ termés és zuzott kő,

e) és végre fenti választékok után visszamaradt hulladékkő ür m³ után.

Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy ajánlattevő a szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

A szerződési feltételek alulírott erdőgondnokságnál a hivatalos órákban betekinthetők, ahol egyuttal a kérdéses telepek megtekintése iránt a kellő utbaigazítás megadatik.

Fenti határidő után beérkező ajánlatok az erdőgondnokság részéről figyelembe vétetni nem fognak.

Fehértemplom, 1895. évi január 25.

M. k. erdőgondnokság.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 75862/894 sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik hogy a morvaországi cs és kir. helytartóság f. évi november hó 22-én 40923. sz. a. kelt hirdetménye szerint a magyarországi hasított körmű állatok (kivéve a ragadós tüdőlobbal fertőzött törvényhatóságok területéről származó szarvasmarhákat) azonnali levágás céljából vasuton mindazon morvaországi városokba bevihetők, melyekben állat orvosi felügyelet alatt álló közbiztonsági hid van.

Arad, 1894. évi december hó 15.

A városi tanács.

151/1895.

Pályázati hirdetemény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 1100 frt tiszti fizetéssel kapcsolatos fogalmazói állás választás utján beöltendő lévén azokat akik ezen állásra pályázni kívánnak s az 1883. évi I. t.-czikk 3. §.-ban előirt minősítéssel bírnak felhívom hogy pályázati kérvényeket 1895. évi február hó 12-ig hivatalomnál benyujtsák.

Arad 1895. évi január hó 19.

Salacz Gyula

kir. tanácsos polgármester.

Mária-czelli
Gyomor-cseppek

nagyszertén hatnak gyomor bajknál, nékülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfujság, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálkakilválás, sárgaság, uduor és hányás, gyomorgöros szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, gillizták, májbajok és hámoroidáknál.

Emittelt bajknál a **Máriaczell gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utastással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: "Valódiságát bizonyítom".

A **Máriaczell gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Aradon: **Ring Lajos, Kiss István, Schaffer és Földes Kelemen urak** gyógyszerházaiban.
Buttylnban: **Tomcsányi L. ur** gyógyszerházaiban.
Kőrösbányán: **Schisegl Károly ur** gyógyszerházaiban.
Uj Szt.-Annán: **Felátár Ad. és Vargassy János urak** gyógyszerházaiban. 34 4—22.

Hirdetemény.

Azok, kik az 1895. évre tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, felhivatnak, hogy a polgármesteri hivatalnál jelentkezve neveiket s a kívánt pete mennyiségét az ott kitett ivre feljegyezzék.

Kik később jelentkeznek kevesebb petére tarthatnak igényt.

A jelentkezők kötelezik magukat a peték átvételére.

Az ingyen petéket átvevők kötelezik magukat.

1. Máستól petét el nem fogadni.

2. Minden termett gubót beszállítani a hozzá legközelebb eső kir. beváltó intézethez, mely a pete kiosztás alkalmával megjelöltetik. A gubók tekintet nélkül arra, hogy puha, vagy dupla gubók-e, kiloként egy forintjával váltatnak be, csak a külsőleg fekete gubók, mint teljes haszonvehetetlenek fognak 10 krajczárjával beváltatni.

3. Azok akik a termett gubókat bárki másnak eladnak, egy később meghatározandó összeg erejéig meg fognak büntettetni.

Arad, 1895 évi január hó 18.

Salacz Gyula

kir. tanácsos, polgármester.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

17702/1894.

Hirdetemény.

A beállott havazások esetén fe hivatnak a ház és telektulajdonosok, hogy házuk és telkük előtt elvonuló gyalogutról a havat mindannyiszor ahányszor szükséges, lesepertessék s olyankor pedig, midőn a gyalogjáró csuszós, azt apró homok vagy fűrészporral beszórassék, mivel ebben esetben a gyalogutak gondozása iránt alkotott szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

A házak udvaraiban összegyűlt s kihordatni szokott hómennyiség lerakóhelyeül a Maros meder, a szemét-lerakóhelyek a szárazhid baloldalán, a Heros-féle fatelep mögött elterülő mélyedés, a nagyváradi-ut jobboldalán az élőviz-csatorna töltése mellett levő gödrös terület és a Kossuth-utca végén levő hid baloldalán az élőviz-csatorna balpartjáig elterülő mélyedés jelöltetik ki.

Arad, 1894 december 21.

Főkapitány ur távollétében:

Nyáry Béla
alkapitány.

155/1895.

74. 2—3.

Árverési hirdetemény.

Baja urbéres község részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az urbéri rendezés folytán birtokába jutott csereföldek és közös legelőn létező 931 ⁸¹/₁₆₀₀ hold 17272 frt 55 kr becsértékű erdejének tövön leendő eladására, a második nyilvános árverés folyó évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor Tótváradon a közejgyzői irodában fog megtartatni, az árverési feltételek a tótváradon közejgyzői irodába a hivatalos órák alatt megtekinthetők, a zárt ajánlatok a becsárnak 10%-nyi bánompénzzel ellátva, és azon kijelentéssel, hogy a feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, szinte a közejgyzőséghez czimezve küldendők, ezen ajánlatok azonban az árverés megkezdése előtt a helyszínén is átadhatók.

Kelt Tótváradon, 1895. évi január 25.

Dánn György
közejgyző,

Popa György
bíró.